

millioner tonn japansk handelsvarer
blitt senket av de allierte. Det er om-

de j...nske byene
kaw. g Maebachi

MB 6.8.45

...et hvert grunnlag..

Ilebu fengsel — hverken sommerpensjonat eller konsentrasjonsleir i tysk forstand.

Menneskelig fangebehandling under streng disiplin.

Matrasjonene er øket, men er ennå i underkant.

Ilebu fengsel og samleir for politiske fanger kan i sammet sammenliknes like lite med et sommerpensjonat som med en konsentrasjonsleir i tysk forstand, slik som så mange gode nordmenn lærte å kjenne det da det het Grini. Men det heller ikke et vanlig norsk fengsel. Ilebu er norsk for så vidt som fangene får menneskelig behandling under god orden og streng disiplin, fri for vilkårligheter, for straffekensens, for tortur. Norsk også i dette at fangene nyter godt av forsvarlig legetilsyn og av så store og næringsrike matrasjoner som levnetssituasjonen i landet gjør det mulig når det samtidig skal tas tilbørlig hensyn til befolkningen i det store og hele, til alle oss som — Gud sikje lov og pris — var utrustet med forstand og vilje til å skjelve mellom nasjonalt godt og ondt. Likevel er Ilebu ikke et vanlig norsk fengsel, fordi vi ikke har vært vant til å ha politiske fanger, tusenvis av fanger sikret for landssvik. Ilebu-fangene får da heller ikke fullt ut den samme behandling som vanlige forbrytere. Det ville hverken være mulig eller riktig med dette partselige og forholdsvist store fangetallet. Men både Ilebu fengsel og andre fengsler og

leirer for politiske fanger som fengslede ellers står under tilsyn av Fengselsstyret med ekspedisjonssjef Gloersen i spissen og fenglet ledes av major Heigo Gleditsch.

Dette er det hovedinntrykk som en av Morgenbladets medarbeidere fikk under en pressebefaring av Ilebu lørdag.

Pressen var innbudt av Politiets landssvikavdeling, hvorfra kriminalsjef L'Abbe Lund og potilinspektør Pedersson deltok i befaringen sammen med ekspedisjonssjef Gloersen. Pressen ble vist rundt av fengslets direktør, major Gleditsch, fengselsinspektør Hallgren og fengselspsykiaterens ovelege, dr. Frøshaug.

SKARPT, MEN DISIPLINERT VAKTHOLD

Først gjodre pressen den erfaring at alle som skal inn eller ut på Ilebu blir gjenstand for en meget skarp kontroll — selv politiets høye representanter unngikk ikke den. Vaktjenesten utføres av i alt 190 mann fra Rikspolitiet, mens den faste funksjonærstaben teller noe over 100 mann. Nettopp da presse-

stod en fangegjeng oppstilt for avmarsj og transport til arbeid utenfor fengslet. Samtlige fanger måtte ta av seg sine sko, som vaktene endevendte. Og vaktene undersøkte også alt som fantes i fangenes kommer, likesom hver enkelt fange ble grundig besøkt fra øverst til nederst. Men vaktene driver ikke med skrik og skrik. Og de legger ikke hånd på fangene enn at pincer dem.

KJØP OG SALG PÅ ILEBU

Under en kort stans i fengslets administrasjonsbygning gav ledelsen en tall-oversikt. På Ilebu er det for tiden ca. 3500 mannlige fanger i alderen fra 16 til over 70 år — i

sson. Blant det man får adgang til... kan nevnes tanks, tinner, jelle de typer av tyske miner som tyskerne har tatt opp under alliert oppsyn), kanoner av forskjellig slag, Røde Kors-utstyr, legemiddel og annet spesialutstyr, etc. Det skal bygges opp leirer, og klart slik at folk kan komme til og ikke ned i alt det imponerende krigsmateriell som de allierte her gir oss et innblikk i. 23 tyskere under en engelsk officers over-oppsyn er i ferd med å bygge gjerd rundt utstillingen og forskjellige andre ting. For ørig er det en norsk arbeidsstokk under ledelse av en norsk arbeidsformann, som utfører byggingarbeidet på Tullmøkkas område.

denne forbindelse ble det nevnt at det er meningen senere å frigjøre både disse aller eldste fangene og ellers alle fanger som ikke har tilgjort riktigheten sitt utfor-felt. Videre så ledelsen helst at de aller yngste fangene opp til 20 års alderen kunne komme vekk fra Ilebu. Det er fanger som trenger oppdrags- og hvis jeg kunne ta meg av dem samlet et annet sted er jeg ikke i tvil om at det skulle bli gode (Fort. 6. side).

Pétain var ingen fri mann, sier Laval.

PÉTAİN SOVNET UNDER LAVALS VITNEPROV

Paris, 5. august. (NTB fra Reuter). Pierre Laval var det første vitne i lørdagens 12. rettsmøte i Pétain-saken. Angående tvangsutkrivningen av franske arbeidere til Tyskland erklærte Laval at det var nødvendig å gjeste innmelder overfor tyskerne. Tyskerne hadde kvelertaket på oss. Uten Tysklands hjelp ville Frankrike ikke kunnet eksistere i mer enn to måneder. Jeg fikk

100.000 krigsfanger utsatt til gjensidig for 300.000 franske arbeidere som ble sendt til Tyskland. Laval tok til å ha hatt et ønske til Pétains telegram til Hitler etter det allierte landgangsforliket ved Døppe. Da Pétain tilbød Tyskland hjelp av franske styrker for å hindre framtidige landgangsaksjoner. Han uttalte at han alltid hadde vært i mot enhver form for militært samarbeid med Tyskland.

101794

ILEBU FENGSEL

(Forts. fra 1. side).

og nyttige samfunnsborgere av praktisk talt alle sammen, uttalte direktør Gleditsch. — Ca. 600 fanger, vesentlig angivere og frontkjemper er anbrakt i celler i hovedfengslet, eneceller eller tomannsceller. Det har også vært nødvendig å ta i bruk til disse fangene et par større rom i hovedfengslet. Det er altså fremdeles noe trangt om plassen der ute, men tyskerne hadde stuert inn omtrent dobbelt så mange med et toppbelegg på ca. 6000 fanger. — De andre nærpå 3000 fanger er fordelt på 20 brakker med 9 rom i hver brakke og 18 å 20 fanger i hvert rom. For hver brakke har fangene i sin midte valgt en brakkesjef og en kvartermester og i hvert rom har de sin stuesjef. Eventuelle klagemål fremmer fangene gjennom stuesjef til brakkesjef til leirsjef, fangenes høyeste tillitsmann, som legger klagen fram for fengslets inspektør eller direktør. Opp imot 90 prosent av fangene er arbeidsdyktige — de fleste har et eller annet gjøremål innenfor fengselsgjerdene, mens ca. 800 fanger fordelt i gjenger daglig kjøres ut vesentlig til gårdsarbeid i distriktene omkring Oslo. Dette arbeidet er så ettertraktet, ikke minst på grunn av et ekstra måltid mat, at plassene forsøkes gjort til gjengstand for kjøp og salg fangene i mellom. Fengselsledelsen forsøker så langt som mulig å la alle fangene komme med på gårdsarbeidet etter tur. — Innen fengselsområdet har fangene sitt eget brannvern på 20 mann, eget helsesråd på 30 mann og en urteggjeng, som vil bli nærmere omtalt senere i referatet.

FOR KRAPPE MATRASJONER.
DE SKAL ØRES.

Fengslets hovedbygning summer lagerplass, kjøkken med stekpøkkjen og fryseri, og så er det da vel-

ler oppover i de 3 etasjene, men det var særlig sykehusavdelingen, kappellet og det rommet som alle tidligere Grini-fanger kjenner under betegnelsen Fällskjermen som var let interessen.

Sykehusavdelingen står under ledelse av fengslets overlege, dr. Frøshaug, som assisteres av fagfolk blant fangene — leger, tannleger og farmasøyter. Avdelingen er moderne og komplett utstyrt med særskilte rom for massasje, kortbølge, høyfjellssol, bandasje, bad, arkiv, poliklinikk, røntgen, laboratorium og apotek. — «Ilebumikstur nr. 2» er en meget ettertraktet hostesaft der ute. — Dr. Frøshaug opplyste at samtlige 150 sykesenger er belagt og i alt er ca. 13 prosent av fangene sykmeldte. Det er forholdsvis mange prosent, men ikke så få av de sykmeldte er bare det en på leirsjargong vil kalle ikke fullt arbeidsdyktige. Det vil i mange tilfelle si en liten særskade på armer eller ben. Ellers forsøkes det med simulering, men det gjennomskues nå raskt og lett. Epidemier av noen art er det ikke lenger, og forholdsvis få er alvorlig syke. Bare to fanger er døde — det er i alle fall ikke mer enn normal avgang blant så mange på den tid som er gått. I forbindelse med den forholdsvis store sykeprosenten pekte dr. Frøshaug på det voldsomme psykiske presset som Ilebu-fangene i sin alminnelighet er utsatt for — det er registrert en rekke depresjoner. Dr. Frøshaug kom inn på fangenes matseddel og uttalte at matrasjonene fremdeles er utilstrekkelige om enn atskillig bedre enn de var til å begynne med for ikke å snakke om i tyskernes tid. Den daglige rasjon pr. fange representerer nå brutto 2400 kalorier for dem som er i arbeid, 2000 for andre. Sykesår tilleggsrasjon. Men rasjonene skal snarest mulig bringes opp til det forsvarlige, henholdsvis 3000 og 2400 å 2500 kalorier.

Ukens spiseseddel så slik ut:

- Søndag: Kjøttlapskaus og suppe.
- Mandag: Grøt med saft.
- Tirsdag: Røkt slid og grønnsaksuppe.
- Onsdag: Fiskelapskaus og grynsuppe.
- Torsdag: Fersk fisk eller klippfisk og suppe.
- Fredag: Klippfisk og suppe.
- Lørdag: Slid og grønnsaksuppe.

Den 20. mai og 21. mai med plukking, torking og pakking av spesielle planter og plantedeler. Like utenfor fengslet finnes i direktørens hage landets eneste urtehage! Den er på 15 mål med årsproduksjon til en verdi av ca. 10 000 kroner. For krigen importerte vi droger for en million kroner, en import som nå er utelukket. Og i mellomtiden skaffer altså urtehagen ved Ilebu en del av disse betydningsfulle produktene.

FJORTEN-ARINGEN SOM MELDTE SEG TIL TYSK FRONT-TJENESTE.

Ellers festet en seg ved at i en bestemt del av brakkebyen er flesteparten av de yngste fangene samlet for seg. Det dreier seg om 165 av i alt 250 gutter under 20 år. Frontkjemper omtrent alle sammen. Gjennomsnittsalderen deres er 17 år. Den aller yngste av disse unge fangene ble kalt fram av direktøren og spurt hvor gammel han var. I farten misforstod han spørsmålet. For matens skyld, svarte han. Men han ble da klar over at det ikke var spørsmål om hvorfor han hadde meldt seg til fronttjeneste for tyskerne, og så opplyste han at han fylte 16 år for noen dager siden. Det var forresten to jevnaldrende til denne fangen — begge på sykehuset. De meldte seg til fronttjeneste da de var 14 år gamle og lå ved fronten nesten i 2 år. — Det er altså meningen å plassere disse fangene omkring 17 år i egen leir. Forløpig holdes de mest mulig avskjedd fra de eldre fangene, og ettermiddagene kan de boltre seg på en liten idrettsplass nær brakkebygningene. Ellers settes de i arbeid bare innenfor fengselsområdet. De er for unge til å være med i utegjengene som arbeider ganske hardt. I planlegges spesielle kurser for de unge fangene, og en er begynt å dele ut lærebøker.

Arbeidsdagen på Ilebu er inndelt slik: Opp kl. 6 til vask og mat. Morgenoppstilling kl. 7 av alle som arbeider utenfors, i alt ca. 2700 fanger. Personalsjefen gir ordre for dagen. Så avmarsj til arbeid. Middag kl. 12.30 til 14.30. Arbeid til kl. 18.30. Oppstilling kl. 19. Fri til kl. 22, da alle skal være på plass i brakkebygningene. Opptelling ved brakkesjefene. Dørene låses. Ro kl. 23. Søndagene er alle fri unntatt de som har med matlagning og liknende å gjøre.

DISIPLINERFORSEELSER OG

BYGGEFIRMAER

FR. LUNDH

Elektroteknisk konsulent.
Kronprinsensgt. 19. Tlf. 14 322, 14 192.

Ingeniør
F. SELMER A/S

Hausmannsgt. 34. — Oslo.
Sentralbord 27040.

til gårdsarbeid i distrik-
ting Oslo. Dette arbeidet
er traktet, ikke minst på
et ekstra måltid mat, at
forsøkes gjort til gjen-
kjøp og salg fangene i
fengselsledelsen forsøker så
mulig å la alle fangene
del på gårdsarbeidet etter
men fengselsområdet har
ett eget brannvern på 20
helsestadsråd på 30 mann og
som vil bli nærmere
i referatet.

SMÅ MATRASJONER. PRIS SKAL ØKES.

Den hovedbygning rommer
køkken med diettkjøk-
ken, og så er det da cel-

EFIRMAER

FR. LUNDH
teknisk konsulent.
Postb. 19. Tlf. 14 322, 14 192.

Ingeniør HELMER A/S

Postboks 34. — Oslo.
Sentralbord 27040.

Arbeid — Vækera

klasse 6 - Oslo, Centr. 34 290
Beste i trelast.

ANN HANSEN
Postb. 46. Sentralb. 33 790.

ARBEIDSMESTER FREDRIK MONRAD

Postb. 17. Oslo. Tlf. 84010.

HANDS HØVLERT A/S
Telef. 80 294, 80 795.

HANSSON MALERFORR.
Postb. 27. Tlf. 22538.

DICO

for mur og uhøvlet tre.

REDSBESTYRELSE
Bankens Eiendomsavdeling
Postboks 2. Tlf. 80499

forholdene i fengselene. De
to fanger er døde — det er
fall ikke mer enn normal avgang
blant så mange på den tid som er
gått. I forbindelse med den for-
holdsvis store sykeprosenten, pekte
dr. Frøshaug på det voldsomme psy-
kiske presset som Ilebu-fangene i
sin administrasjon er utsatt for,
det er registrert en rekke depres-
joner. Dr. Frøshaug kom inn på fan-
genes matseddel og uttalte at mat-
rasjonene fremdeles er utilstrekke-
lige om enn atskillig bedre enn de
var til å begynne med for ikke å
snakke om i tyskernes tid. Den dag-
lige rasjon pr. fange representerer
nå brutto 2400 kalorier for dem som
er i arbeid, 2000 for andre. Syke
får tilleggstrasjon. Men rasjonene
skal snarest mulig bringes opp i det
forvarlige, henholdsvis 3000 og
2400 å 2500 kalorier.

Ukens spiseseddel så slik ut:

- Søndag: Kjøttlapskaus og suppe.
- Mandag: Grøt med saft.
- Tirsdag: Røkt sild og grønnsaksuppe.
- Onsdag: Fiskelapskaus og grynsuppe.
- Torsdag: Fersk fisk eller klippfisk og suppe.
- Fredag: Klippfisk og suppe.
- Lørdag: Sild og grønnsaksuppe.

Fangene får nå en sild ekstra pr. dag og tilførselen av grønnsaker er bedre enn før.

VIL GJERNE GJØRE GODT INNTRYKK.

I Kapellet var samlet 28 fanger, og det syntes å være meget trangt om plassen med senger selv midt på golvet høyt oppover. Det hindret bare ikke tyskerne i — gjennom lange tider — å holde innspert i det samme lokalet opp til 84 norske kvinner. Fengselsledelsen vil nå finne utvei til å frigjøre Kapellet til sitt egentlige formål. I mellomtiden holdes det hver søndag i tjeneste på appellplassen, hvor fangene i løpet av et par måneder til nå har utrettet nesten like meget som tyskerne fikk Gini-fangene til å gjøre på to år. A propos arbeids-sabotasje. Direktør Gleditsch fortalte at han og en annen Gini-fange i sin tid brukte 3 timer på å kappe over en liten stokk. Det gikk fort seg på den måten at først begynte de et lite skår i stokken. Så snudde de

lynt idet de hadde gjort seg ferdig. Det var forresten to Gini-fanger til denne fangen — begge på sykehuset. De ønsket seg til frontlinja da de var 14 år gamle og lå ved fronten nesten i 2 år. — Det er altså meningen å plassere disse fangene omkring 17 år i egen leir. Foreløpig holdes de mest mulig avsondret fra de eldre fangene, og om ettermiddagene kan de boltre seg på en liten idrettsplass nær brakken sine. Ellers settes de i arbeid bare innenfor fengselsområdet. De er for unge til å være med i utegjengene, som arbeider ganske hardt. Det planlegges spesielle kurser for de unge fangene, og en er begynt å dele ut lærebøker.

Arbeidsdagen på Ilebu er inndelt slik: Opp kl. 6 til vask og mat. Morgenoppstilling kl. 7 av alle som arbeider utendørs, i alt ca. 2700 fanger. Personalsjefen gir ordre for dagen. Så avmarsj til arbeid. Middag kl. 12.30 til 14.30. Arbeid til kl. 18.30. Oppstilling kl. 19. Fri til kl. 22, da alle skal være på plass i brakken sine. Opptelling ved brakkesjefene. Dørene låses. Ro kl. 23. Søndagene er alle fri unntatt de som har med matlaging og liknende å gjøre.

DISIPLINÆRFORSEDLER OG STRAFFER.

Pakkeforbudet opprettholdes bortsett fra at fangene fortsatt får ta imot toaletsaker og klar. Det er også bøsse-, røyke- og brevforbud, dog slik at fangene nå hver 14. dag kan sende brevkort med betalt svar. Og fangene vil i nærmeste framtid antakelig kunne få en liten rasjon skrætbakk. En del disiplinærforseelser forekommer, særlig i forbindelse med brev og røykesaker. Men fengselsledelsen mener å ha tatt knekken på mesteparten av det nå. Straffeaktetsis forekommer ikke. Disiplinærforseelser straffes med vann og brød i opp til 12 dager og med hardt leie i opp til 18 dager. Hvis det er tale om vann og brød i mer enn 3 dager, blir fangen først undersøkt av lege, som avgjør om fangen tåler straffen. Fangens har plikt til å hilse ved stram holdning og hodevending. Indre disiplin er det store og hele som på militær måter.

De fleste Ilebu-fangene har fått god farge i løpet av disse månedene.

D O
Vår inderlige
Helge
falt for sitt lar-
burg i Tyskland
Vestro Aker
Signe og
Agnes, Ole

Vår kjære mor
Gudr
døde stille
Oslo 3. au-
Kaare, P.
Sviger
Bisettes i
dag 7. ds. kl.

Min kjære
Gustav
navig
falt under
20. april 1945

Vår kjære
Borge
døde plutselig
Oslo, 4. au-
Astrid Hø

Vår inderlige
vår snille mor
Mari
døde plutselig
Oslo, 6. au-
Edith og Mar

Vår kjære
C. B.
døde i dag.
Oslo, 3. au-
Bart
Bisettes i
kl. 1.45 i Det

Far
døde mor
Oslo, 4. au-
Lund
Sviger
Bisettes i
dag 7. ds. kl.